

RUS2101, oppgaveseminar ved Atle Grønn.

[Del 1]

Aksjonart eller ikke?

- (1) В какой-то момент показалось, что ребенок в комнате **заплакал** и я **замер**, прислушиваясь.
(Andrej Kurkov)

Et øyeblikk virket det som om barnet i stua gråt, og jeg stivnet til, ble sittende og lytte.

- (2) Виктор поднялся, **заварил** себе чая и с полной чашкой вернулся (Kurkov)

Viktor reiste seg, lagde seg te og vendte tilbake til bordet med full kopp.

- (3) Лежащий на столе карандаш **поразил** внимание Аполлона Аполлоновича. (Andrej Belyj)

En blyant som lå på bordet, tiltrakk seg Apollon Apollonovitsj' oppmerksomhet.

- (4) Кто бы мог **подумать**, что ювелир не испугается кинжала? (Boris Akunin)

Hvem kunne i det hele tatt forestille seg at juveleren ikke ble redd kniven?

- (5) Я только говорил, что я **разочаровался**. (Lev Tolstoj)

Jeg sa bare at jeg var skuffet.

- (6) Он что, **разошелся** с женой? (Ljudmila Petrusjevskaja)

Jaså , har han skilt seg fra kona?

- (7) А он **разбежался** и ударил меня двумя кулаками по почкам (Ljudmila Petrusjevskaja)

Han tar fart og bokser meg i nyrene med begge knyttnevene.

- (8) Ни за что не **проиграю** (Lev Tolstoj)

Intet skal få meg til å tape.

- (9) Тем более что я не могу **пробыть** у вас долго (Lev Tolstoj)

Så meget mer som jeg ikke kan være lenge hos Dem

(10) На нее **накатила** вдруг ужасная мысль, что это все колдовство (Michail Bulgakov)

Hun ble plutselig slått av den fryktelige tanke at det var trolldom, alt sammen

(11) Они **налетали** друг на друга (Boris Pil'njak)

De tørnet sammen

(12) Отъезд Алексея Александровича **наделал** много шума (Lev Tolstoj)

Aleksej Aleksandrovitsjs avreise vakte et veldig oppstuss

(13) Полайтис **нахмурился** (Michail Bulgakov)

Polajtis ble dyster.

(14) Не **наелся** — возьми еще кусок хлеба (Ljudmila Ulitskaja)

Hvis du ikke er mett , kan du bare ta litt mer brød

(15) Раньше я, наверное, не **додумался** бы до такого. (Ingvar Ambjørnsen)

Jeg hadde aldri tidligere hatt et slikt behov

(16) Она **приукрасила** историю (Herbjørg Wassmo)

Hun broderte ut historien

(17) бледно стали **поблескивать** фонари (Andrej Belyj)

blekt var gatelyktene begynt å glimte

(18) Что говорите? **переспросила** Марья Николаевна. (Lev Tolstoj)

Hva er det De sier? spurte Marja Nikolajevna opp igjen.

(19) Иногда мы садились на землю, чтобы **передохнуть**. (Boris Akunin)

Av og til satte vi oss ned for å hvile litt .

[Del 2]

Hvilket bevegelsesverb og hvorfor?

(1) Он гонял кошку вокруг дома

Han jaget katten rundt huset (Frobenius)

(2) Червяк полз по моей ляжке, оставляя слизистый след.

Marken krøp oppetter låret, og etterlot seg en stripe av slim. (Frobenius)

(3) лазить летом на деревья

Klatre i trær om sommeren (Loe)

(4) За окном шел дождь (Kurkov)

Utenfor vinduet strømmet regnet ned

(5) ему снилось, что они плыли куда-то далеко к синему горизонту (Tolstoj)

han drømte at de svømte etsteds langt ut mot en blånende horisont

(6) От портнихи Ольга Ивановна обыкновенно ехала к какой-нибудь знакомой актрисе, чтобы узнать театральные новости (Tsjekhov)

Fra sydamen drog Olga Ivanovna vanligvis til en eller annen kjent skuespillerinne for å få vite teaternytt

Prefigerte bevegelsesverb. Hvilket aspekt og hvorfor?

(7) Она осталась в гостинице, я съездил в деревню (Bunin)

Hun ble igjen i hotellet, jeg reiste en tur ut til godset [landsbyen]

(8) Я ускакал от бабушки и залез на дерево, чтобы она оставила меня (Lindgren)

Og derfor løp jeg fra mormor og klatret opp i et tre for å få fred.

(9) мы снова оделись и заползли в свои спальные мешки.

Snart kledde vi på oss igjen og krøp ned i soveposene våre. (Wiese)

(10) — Это Сорокина с дочерью заезжала и привезла мне деньги

Det var fyrstinne Sorokina og datter som kjørte innom med penger (Tolstoj)

[Del 3]

Passiv og passivekvivalerende konstruksjoner.

Fyll inn russiske former.

(1)

I afrikanske samfunn finner vi en muntlig, musisk kultur som er funksjonelt **innvevd** i hverdag og fest, arbeid og høytidsritualer. Dette **reflekteres** naturlig nok i afrikanske språk.

В африканских обществах нашему взору открывается устная музыкальная культура, функционально _____ (включить, включать ... включаться) в будни и праздники, работу и торжественные ритуалы. Естественно, это _____ и в африканских языках (отразить, отражать, ... отражаться).

(2)

Heller ikke **prydes** veggene med noe portrett av Landets Leder, Konge eller Statsminister. Konge og statsminister **påtreffes** snarere på en søndagsskitur.

И на стенах никогда не _____ (вывесить, вывешивать ... вывеситься, вывешиваться) портреты государственных лидеров, короля или премьер-министра. Но они могут _____ (встретить, встречать, встретиться, встречаться) с королём или премьер-министром, например, на воскресной лыжной прогулке.

(3)

Hvorfor **la** henne **smake på** lykken når den likevel skulle **rives** vekk, og bare etterlate et bittert sug i hjertet ?

Зачём, спрашивается, ей _____ (дать, давать, ... даваться) познать счастье, если оно всё равно у неё _____ (отнять, отнимать, отниматься), а на сердце осталась лишь горечь утраты?

(4)

Jeg ble **frikjent** av retten i Aix. Likevel må jeg **sendes** tilbake hit.

Суд в Эксе _____ (оправдать, оправдывать, ... оправдываться) меня. И тем не менее меня опять _____ (привезти, привозить, привозиться) сюда.

[Del 4]

Eksamen RUS2101, høsten 2011.

Oppgavene kan besvares på norsk eller russisk.

1. Pronomen.

Fyll inn riktig form (-*то* eller -*нибудь*) og begrunn valget.

1a - Лена, ты когда-_____ была в историческом музее? Может быть, пойдём туда?
- Нет, я там не была. Виктор, пошли завтра.

1b - Папа, звонил какой-_____ мужчина!
- Да? А кто?
- Он не сказал. Он не представился.

1c - Тише, дети! ТИШЕ!!! Тут дома где-_____ можно спокойно работать?!

(kilde: <http://cc.oulu.fi/~aheroaho/>)

2. Aspekt, gerundier og partisipper.

2a Hvilke aksjonsarter dannes gjennom prefigering av bevegelsesverb? Gi eksempler, og diskuter betydningen av aksjonsartene.

Les teksten nedenfor nøye. Sammenlikn gjerne med den norske oversettelsen. (kilde: RuN-korpuset)

2b Gjør rede for aspektdannelsen for de understrekede verbene. Oppgi eventuell aspektpartner. Forklar hvorfor den aktuelle aspektformen er brukt i teksten.

2c Identifiser alle gerundier i teksten. Forklar betydningen av gerundiene i teksten.

2d Identifiser alle partisipper i teksten. Gjør rede for dannelsen av partisippene, samt syntaktiske og semantiske forhold ved partisippene brukt i teksten.

С улыбкой тонкого снисхождения к себе, такой наивной дурочке в недавнем прошлом, она рассказывала Тане, как, намочив серое железнодорожное полотенце в раковине общественной уборной Казанского вокзала, раздевшись догола на глазах очумевших азиаток, клубящихся в этом смрадном месте, она обтерлась с ног до головы, достала из той же клетчатой сумки завернутую в две газеты, давно хранимую для этого случая белую блузку с оборкой на воротнике, переделась и, бросив полотенце в ржавую проволочную корзину, пошла завоевывать Москву, начав с первой попавшейся позиции, то есть со знаменитой площади у трех вокзалов. (*Ljudmila Ulitskaja, Sonečka*)

Hun smilte av edel medynk med seg selv over at hun for så kort tid siden hadde vært en slik naiv og dum jente, mens hun fortalte Tanja om hvordan hun hadde vøttet det grå jernbanehåndkleet i en av vaskene på det offentlige toalettet på Kazan-stasjonen, kledd seg splitter naken for øynene på de forskrekkede asiatiske kvinnene som svermet omkring i dette mørkkete lokalet, og vasket seg fra topp til tå. Deretter hadde hun fra den samme rutete vesken fisket opp en hvit bluse med brodert bord på kraven – den var pent pakket inn i to aviser, og hun hadde spart den lenge nettopp for denne anledningen. Så hadde hun kledd på seg, kastet håndkleet i en rusten stålkurv og gått ut for å legge Moskva under seg, og hun begynte med den første stillingen som bød seg, nemlig med å trekke på den berømte plassen mellom de tre jernbanestasjonene.

(*Øversettelse til norsk ved Marit Bjerkeng, Bazar forlag 2006.*)

3. Kasus.

3a Forklar de understrekede formene med henblikk på kasusbruk.

В прошлую коронацию, говорят, на гуляние собралось до трёхсот тысяч народу, а нынче, надо полагать, придёт и ещё больше.

3b Gjør rede for fenomenet *pseudonominativ*. Gi 3 eksempler.

3c Gjør rede for bruken av *instrumentalis* ved subjektspredikater. Gi eksempler.

[Del 5]

Utsatt prøve. Eksamen RUS2101, høsten 2011.

Oppgavene kan besvares på norsk eller russisk.

1. Pronomen.

Forklar forskjellene i bruk av pronomen tilhørende *-то*, *-нибудь* og *ни*-rekkene. Illustrer med eksempler der du bruker *кто-то*, *кто-нибудь*, *никто* og *какой-то*, *какой-нибудь*, *никакой*.

2. Kasus.

2a I hvilken konstruksjon bruker man genitiv adverbialt (som adverbial) på russisk?

2b Gjør rede for kasusbruken for de understrekede ordene:

Они не потеряли ни капли жиру.

2c Gjør rede for kasusbruken for de understrekede ordene. Sammenlikn gjerne med den norske oversettelsen:

Властная прихоть судьбы, некогда определившая Сонечку в жёны Роберту Викторовичу, настигла и Таню. (*Ljudmila Ulitskaja, Sonečka*)

Det mektige skjebnens lune som en gang hadde bestemt at Sonetsjka skulle bli Robert Viktorovitsj kone, innhentet også Tanja. (*norsk oversettelse ved Marit Bjerken, Bazar forlag; kilde RuN-korpuset*)

2d Forklar bruken av de ulike forekomstene av instrumentalis i følgende setning. Sammenlikn gjerne med den norske oversettelsen:

Лестница была, само собой разумеется, чёрной, усеянной огуречными корками и многократно ногой продавленным капустным листом. (*Andrej Belyj, Peterburg*)

Trappen var, det sier seg selv, en baktrapp oversådd med agurkskrell og kålblader folk hadde trampet frem og tilbake på. (*Oversettelse til norsk ved Erik Egeberg; kilde RuN-korpuset*)

3. Aspekt.

3a Ofte brukes imperfektivt aspekt på russisk selv om verbhandlingen kan ses på som en helhet. Diskuter i hvilken grad imperfektivt aspekt kan sies å være umarkert i russisk. Illustrer med eksempler fra fortid, imperativ og aspektbruk ved nektelse.

3b Les teksten nedenfor nøye. Sammenlikn gjerne med den norske oversettelsen. Gjør rede for samtlige understrekede verbformer med henblikk på (i) dannelse (ii) eventuell aspektpartner (iii) aspektbetydning.

На улице взад и вперёд бегали овцы и блеяли; бабы кричали на пастуха, а он играл на свирели, хлопал бичом или отвечал им тяжёлым, сиплым басом. Во двор забежали три овцы и, не находя ворот, тыкались у забора. От шума проснулась Варвара, забрала в охапку постель и пошла к дому. — Ты бы хоть овец выгнала! — крикнула ей старуха. (*Anton Čechov, Baby*)

På gaten løp det sauer frem og tilbake og mekret, kvinnfolk kjeftet på gjeteren, men han spilte bare på fløyte, dasket med pisen eller svarte dem med dyp, hes bass-stemme. Tre sauer løp inn på gårdsplassen, og da de ikke fant porten, rente de mot gjerdet. Alt bråket fikk Varvara til å våkne, hun tok sengetøyet i armene og gikk opp mot huset. – Du kunne da godt jage ut sauene! ropte den gamle konen til henne. (*Oversettelse til norsk ved Alf Glad, Cappelen 1993; kilde RuN-korpuset*)

